

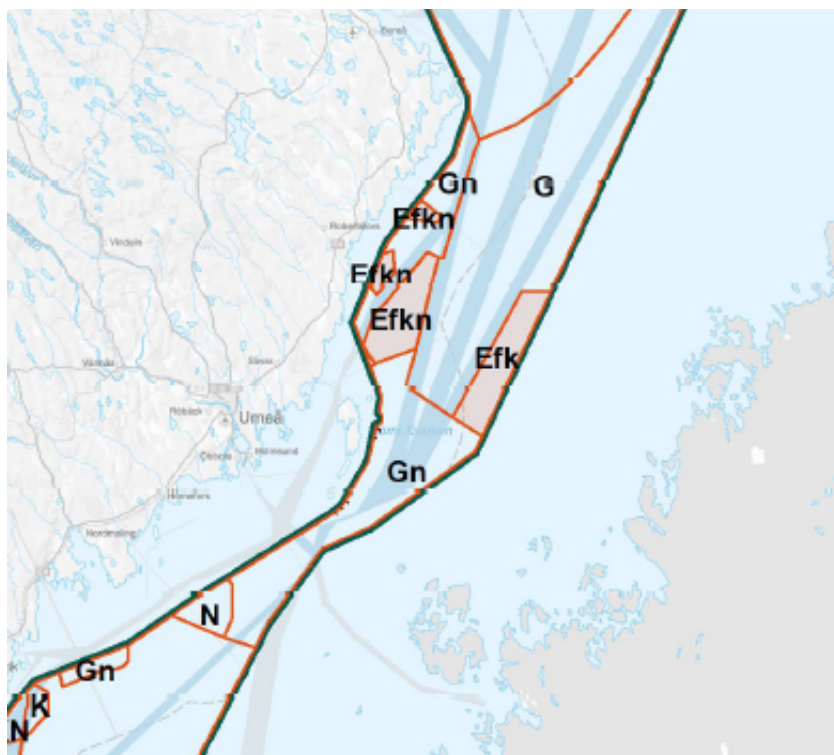
Naturvårdsverket
espoo@swedishepa.se

Yttrande gällande avgränsning av miljöbedömning för Finlands havsplaner

Er beteckning: NV-25-030578

Sammanfattning

Länsstyrelsen Västerbotten bedömer att den finska havsplanen liksom det [svenska förslaget till havsplan](#) kan komma att innebära gränsöverskridande miljökonsekvenser inom Bottniska viken till följd av den havsbaserade vindkraftens indirekta och kumulativa påverkan på fauna, kulturmiljöer och sjötrafik. Det anses därför viktigt att Sverige aktivt medverkar i kommande samrådsprocesser kring planens innehåll. Det ökade trycket på vindkraftsetableringar till havs gör att behovet av ett bilateralt samarbete mellan länderna är större än tidigare och bör vidareutvecklas, både vad gäller framtagande av gemensamma underlag så väl som utredning och analys av kumulativa effekter.

Gränsöverskridande påverkan av relevans för miljöbedömningen

Vindkraftens påverkan på sjöfartstrafiken vinterstad

Länsstyrelsen Västerbotten anser att den havsbaserade vindkraftens potentiella påverkan på vintersjöfarten i Bottniska viken, liksom i den Svenska havsplanen behöver beaktas vid bedömningen av havsplanens indirekta och kumulativa effekter. Enligt Sjöfartsverkets [Kunskapsunderlag om havsbaserad vindkraft och sjöfart](#) och PM om Vindkraftparkers inverkan på sjöfarten, riskerar dagens utmaningar med att hålla farlederna isfria vintertid att betydligt försvåras till följd av havsbaserad vindkraft. Detta samtidigt som transportbehovet till och från Norr- och Västerbotten väntas öka kraftigt kommande år till följd av stora industrisatsningar. Underlaget togs fram som inspel i samband med den svenska Energimyndighetens uppdrag att ta fram förslag på nya områden för energiutvinning till havs (2022-12-09). Sammanfattningsvis handlar det dels om risk för längre transporttider och att leder och hamnar tvingas stänga, dels om ökade samhällsekonomiska kostnader vid assistans i samband med transporter vintertid.

[På uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten](#) har forskare vid Institutionen för mekanik och maritima vetenskaper på Chalmers Tekniska Högskola sedan tagit fram ett [nytt kunskapsunderlag](#) som visar hur bland annat isbildning och sjöfart i Bottniska viken kan påverkas av en utbyggnad av havsbaserad vindkraft.

Vindkraftens påverkan på möjlig framtida fastlandsförbindelse

Vid eventuell planering för havsbaserad vindkraft inom Kvarkenområdet bör även konsekvenser för en möjlig framtida fastlandsförbindelse över Kvarken bedömas. Det hänvisas till den [förstudie](#) som tagits fram av det finska Trafikledsverket. En framtida fast förbindelse skulle kunna vara av stor betydelse för de nordiska ländernas säkerhet, näringsliv och energiförsörjning. Utifrån ett nytt geopolitiskt läge och NATO-medlemskap finns behov av utvecklade militära transportvägar och civila försörjningsvägar mellan Finland, Sverige och Norge.

Även risk för påverkan på fritidsbåtstrafiken över kvarken bör uppmärksammas vid eventuell planering för större sammanhängande vindkraftsområden inom Kvarkenområdet. Bifogat skickas befintligt kartmaterial med översikt över gästhamnar, naturhamnar och småbåtshamnar i Västerbotten.

Vindkraftens påverkan på flyttmönster för fågel, fladdermöss och fiskbestånd

Avseende etableringar av vindkraftsparker i havsmiljö, och i synnerhet i Bottniska viken, saknas i dagsläget tillräckligt med kunskap om hur dessa påverkar olika organismer och livsmiljöer. Det är av denna anledning av stor vikt att kumulativa effekter av den samlade havsbaserade vindkraftens påverkan på migrerande fåglar och fladdermöss över Kvarken och Bottniska viken studeras närmare. Fåglar och fladdermöss kan behöva passera flera energiområden och därmed vindkraftparker under sina årstidsbundna förflyttningar. Det finns därmed potentiella kumulativa effekter även av vindparker som ligger med visst avstånd från varandra, eftersom individen utsätts för risker upprepade gånger under en och samma säsong.

Kvarken Arkipelagen är utpekad i [HELCOM](#) som ett [ekologiskt eller biologiskt signifikant område \(EBSA-område\)](#). På våren passerar årligen miljontals migrerande fåglar genom Kvarken och Bottenviken norrut mot häckningsplatser i de arktiska områdena. Flyttande fåglar migrerar både i nord-sydlig och ost-västlig riktning över Kvarkenområdet. På sensommaren och hösten sker motsvarande en migration söderut mot fåglarnas övervintringsplatser. Den migrerande fågelfaunan utgörs bland annat av olika arktiska vadare, måsfåglar, lommar, änder, svanar och gäss. Det finns även flyttstråk som nyttjas av så kallade termikflygare exempelvis tranor, fjällvråk med flera som nyttjar varma uppåtgående vindar vid flytten. Andra centrala underlag är bland annat [Kartering av marina naturvärden i Västerbottens län, Länsstyrelsen Västerbotten 2019](#) och [Häckande kustfåglar i Bottniska viken 2010-2020, Länsstyrelserna 2022](#).

Forskning visar på förekomst av migrerande fladdermöss som flyger över Kvarken på bred front. Se bifogade rapporter med aktuell information om fladdermöss i Kvarken. Dagens kunskap är dock bristfällig vad gäller fladdermöss i de norra delarna av Bottniska viken.

Enligt SLU:s rapport [Kan havsbaserad vindkraft påverka vandrande lax?](#) Från 2024 bedöms risken för påverkan på vandrande fisk i dagsläget som låg, men poängterar att slutsatsen baserar sig på bristfälligt kunskapsläge och att det är viktigt med uppföljning för att klarlägga de faktiska konsekvenserna:

Även om risken bedöms som låg så är det viktigt med uppföljande studier i och omkring de vindparker som anläggs, med fokus på att klarlägga laxens beteende vid anläggningarna. Om flera vindparker byggs är en samordnad övervakning viktig för att kunna följa eventuella kumulativa effekter. Syftet med undersökningarna skulle vara att klarlägga kunskapsläget och ge möjlighet att identifiera behov av anpassningar för att lindra eventuella oförutsedda negativa effekter på större rumslig skala, till exempel vandringsmönster.

En motsvarande slutsats framgår av rapporten [Site and species dependent effects of offshore wind farms on fish populations - ScienceDirect](#) publicerad 2025.

Kulturmiljö

De västra delarna av den finska havsplanen ligger inom ett avstånd där vindkraftverk kan innebära visuell påverkan på värdefulla kulturmiljöer som Bjuröklubb, stora fjäderägg och Snöan. Vilka värden det gäller och hur risk för påverkan finns närmare beskrivit i [Planeringsunderlag för marina kulturmiljövärden i den nationella havsplaneringen](#). Underlaget som togs fram av Länsstyrelserna inom ramen för den svenska havsplaneringen, bör även ligga till grund för konsekvensbedömningen av den finska havsplanen. Vi gör uppmärksam på att vissa kartsikt i dagsläget felaktigt saknar en redovisning av påverkan utanför territorialhavet, vilket kommer att ses över i samband med pågående arbete med att ta fram digitala kartsikt kopplat till planeringsunderlaget. Ett uppdaterat underlag kommer att skickas över. Fram tills dess bör den zonindelning för visuell påverkan, som underlaget baseras på, ligga till grund för bedömning av potentiell påverkan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef samhällsutvecklingsenheten Elin Olsson med samhällsplanerare Nina Sandvik som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

- Förtäckning över rapporter med information om fladdermöss i Kvarken
- Flador och deras insektproduktion – betydelsen för lokala och migrerande fladdermöss i Kvarken. – Delrapport inom Interreg Botnia Atlantica-projekt Kvarken Flada. Schneider, M. & Fritzén, N.R. 2020.
- Fladdermöss på Valsörarna och Stora Fjäderägg hösten 2022. – Rapport till Länsstyrelsen Västerbotten. Schneider, M. 2023.
- Fladdermöss på Stora Fjäderägg hösten 2023. – Rapport till Länsstyrelsen Västerbotten. Schneider, M. 2024.
- Fladdermössen i Västerbotten – kunskapsläget 2024. – Skörvnöpparn 16(1): 43–53. Schneider, M. 2024.
- Fladdermöss på Snöan 2024. – Rapport, Länsstyrelsen Västerbotten. Schneider, M. 2025.
- Projekt om fladdermöss och havet 2024. – Rapport, Länsstyrelsen Väster-botten. Schneider, M. 2025.